

Asia Julkinen esittäminen asunhotellissa ja televisioiden vuokraaminen

Hakija N.N. Majatalo Kupittaa Oy:stä

Annettu 12.6.2002

LAUSUNTOPYYNTÖ

N.N. Majatalo Kupittaa Oy:stä (jäljempänä hakija) on 15.4.2002 saapuneella kirjeellään pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa koskien tekijänoikeusmaksujen maksuvelvollisuutta televisiovuokraustoiminnassa.

Lausuntopyynnön mukaan hakija on ostanut Majatalo Kupittaa Oy:n aikaisemmin omistamat televisiot yhtä lukuun ottamatta. Hakijan tarkoituksena on vuokrata televisioita matkatöissä oleville henkilöille, jotka majoittuvat asunhotelli Majatalo Kupittaa Oy:ssä, laskuttaa televisioiden vuokrahinta majoituslaskun yhteydessä ja tilittää rahat kuukausittain Majatalo Kupittaa Oy:lle.

Hakija on esittänyt tekijänoikeusneuvostolle seuraavat kysymykset: Onko televisiovuokraamo, joka vuokraa televisioita yksityishenkilöille sekä yrityksille, velvollinen maksamaan tekijänoikeusmaksuja? Muuttaako maksuvelvollisuutta, jos laskutus tapahtuu jonkin muun laskutuksen yhteydessä ns. kauttalaskutuksena? Onko yksityinen henkilö velvollinen maksamaan tekijänoikeusmaksuja, mikäli hän luovuttaa televisioita yksityisten henkilöiden käyttöön?

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että se on N.N.:n pyynnöstä käsitellyt julkista esittämistä asunhotelli Majatalo Kupittaa Oy:ssä sekä Kolarivauriokorjaamo AS-Ra:n autonvuokraus- ja autonmyyntitoiminnassa lausunnossaan 2000:6.

Tässä lausunnossaan tekijänoikeusneuvosto totesi, että lausuntopyynnön mukaisesti asunhotellin vuokrattaviin huoneisiin on sijoitettu televisiot, joista asiakkaat voivat halutessaan seurata kolmea kanavaa. Tekijänoikeusneuvosto katsoi, että musiikin esittäminen televisiovastaanottimien välityksellä asunhotellin huoneissa on tekijänoikeuslain 2 §:n 3 momentin mukaista julkista esittämistä, josta esittävillä taiteilijoilla ja äänitetuottajilla on tekijänoikeuslain 47 §:n mukaisesti oikeus korvaukseen.

Sen sijaan tekijänoikeusneuvosto katsoi, ettei lainsäätäjän tarkoituksena ole ollut ulottaa tekijänoikeuslain 2 §:n 3 momentin julkisen esittämisen määritelmää koskemaan myös esityksen seuraamiseen tarkoitettavan laitteen vuokraamista tai myyntiä. Tämän mukaisesti autonmyynti- tai autonvuokraustoiminnassa tapahtuva auton vuokraus tai myynti radioineen ei ole tekijänoikeuslain 2 §:n 3 momentin mukaista julkista esittämistä. Näillä perusteilla oikeudenhaltijat eivät ole oikeutettuja korvaukseen radion kuuntelumahdollisuuden antamisesta edellä mainituin tavoin.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa edelleen, että korkein oikeus on 15.03.2002 antanut tuomion Majatalo Kupittaa Oy:n ja Esittävien taitelijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys GRAMEX ry:n välisessä tekijänoikeusasiassa (ennakkoratkaisu 2002:20). Korkein oikeus ratkaisi asian kantajan eli GRAMEX ry:n eduksi.

Korkein oikeus totesi tuomiossaan, että tekijänoikeuslain 47 §:n mukaan esittävälle taiteilijalle ja äänitteen tuottajalle on suoritettava korvaus, jos 46 §:ssä tarkoitettua laitetta pykälässä mainittuna aikana välittömästi tai välillisesti käytetään radio- tai televisiolähetyksessä tai muussa julkisessa esityksessä.

Se, mitä tekijänoikeuslain 47 §:ssä tarkoitetaan julkisella esityksellä, ilmenee lain 2 §:stä. Kyseisen pykälän 3 momentin 1 virkkeessä säädetään, että teos saatetaan yleisön saataviin muun ohessa, kun se esitetään julkisesti. Lainkohdan 2 virkkeen mukaan julkisena esittämisenä pidetään lisäksi myös ansiotoiminnassa suurehkolle suljetulle piirille tapahtuvaa esittämistä.

Tekijänoikeuslain 2 §:n säännös ei sisällä varsinaista julkisen esittämisen määritelmää. Lähtökohtaisesti julkisesta esittämisestä on kysymys sellaisessa esityksessä, jonka kuulijoita tai katselijoita ei ole ennalta yksilöllisesti määrätty, vaan periaatteessa kuka tahansa voi osallistua tilaisuuteen.

Korkein oikeus katsoi, että Majatalo Kupittaa Oy on varustanut majoituskäyttöä varten korvausta vastaan tarjoamansa 14 huonetta televisiovastaanottimilla ja luonut näin asiakkailleen mahdollisuuden televisiolähetysten seuraamisen. Asuntohotellin asiakkaiden piiriä ei ollut etukäteen rajattu, vaan huoneet ovat olleet kenen tahansa vapaasti käytettävissä huonemaksun maksamista vastaan. Sen vuoksi huoneiden varustaminen televisiovastaanottimin on korkeimman oikeuden mukaan ollut julkista esittämistä tekijänoikeuslain 2 §:n 3 momentin 1 virkkeen tarkoittamassa mielessä, josta esittävillä taitelijoilla ja äänitteiden tuottajilla on tekijänoikeuslain 47 §:n mukaan oikeus korvaukseen.

Tuomioissa todettiin, että asiassa oli kysymys Majatalo Kupittaa Oy:n velvollisuudesta suorittaa tekijänoikeuslain 47 §:n mukaista korvausta 30.9.1999 saakka. Sillä, miten Majatalo Kupittaa Oy on mahdollisesti

muuttanut käytäntöään tämän jälkeen, ei näin ollen ollut merkitystä korkeimmassa oikeudessa käsillä olevan asian ratkaisemisen kannalta.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että sen tehtävänä on tekijänoikeuslain 55 §:n mukaan avustaa opetusministeriötä tekijänoikeutta koskevien asioiden käsittelyssä ja antaa asiantuntijalausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Tekijänoikeusneuvoston lausunnot ovat suosituksen luontoisia, eivätkä ne oikeudellisesti sido lausunnon pyytäjää tai tämän vastapuolta.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa edelleen, että korkein oikeus on antanut em. tuomion hakijan ja GRAMEX ry:n välisessä asiassa (ennakkoratkaisu 2002:20). Tässä tuomioissa on lainvoimaisesti ratkaistu kysymys siitä, harjoittaako N.N. / Majatalo Kupittaa Oy:n asuntohotellitoiminnassaan julkista esittämistä ja onko N.N.:llä / Majatalo Kupittaa Oy:llä velvollisuutta suorittaa Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys GRAMEX ry:lle tekijänoikeuslain 47 §:n mukaisia korvauksia. Korkein oikeus katsoi tuomiossaan edellä kerrotuin tavoin, että Majatalo Kupittaa Oy harjoittaa asuntohotellitoiminnassaan tekijänoikeuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua julkista esittämistä, josta esittäville taiteilijoilla ja äänitteiden tuottajilla on tekijänoikeuslain 47 §:n mukaan oikeus korvaukseen.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että se, millä nimellä asuntohotellin huoneiden varustaminen televisiovastaanottimilla tapahtuu, ei muuta korkeimman oikeuden ratkaisussa 2002:20 omaksuttuja ja tekijänoikeusneuvoston lausunnossa 2000:6 selostettuja julkisten esittämisen peruseriaatteita. Jos hakija tarjoaa harjoittamassaan asuntohotellitoiminnassa mahdollisuuden televisiolähetysten katselemiseen vuokraamalla televisioita asuntohotellissa majoittuville henkilöille majoituksen yhteydessä, kyse on tekijänoikeuslain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua julkisesta esittämistä, josta tuottajalle ja esittäville taiteilijalle on tekijänoikeuslain 47 §:n mukaan maksettava korvaus.

Puheenjohtaja

Niklas Bruun

Sihteeri

Hertta Hartikainen

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Niklas Bruun (puheenjohtaja), Katariina Sorvari, Pekka Pulkkinen, Marit Hohtokari, Päivi Liedes, Valtteri Niiranen,

Tuula Hämäläinen, Jaakko Eskola, Tiina Ryhänen, Kai Nordberg, Kalle Soikkanen, Anne Stenros ja Hanna Nuortila.